

Türkiye’de tıp bilimleri alanında insan gücü durumu

Kamile MARAKOĞLU ve Akreditasyon Özdeğerlendirme Kurulu 2. Çalışma Grubu Üyeleri*

Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Konya

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) sağlığı yalnız hastalık ve sakatlığın olmayışı değil, bedence, ruha ve sosyal yönden tam iyilik hali olarak tanımlanmaktadır. Bir toplumun sağlık düzeyinin kalitesinde tıp bilimlerindeki eğitim, tecrübe ve sağlık çalışanlarının istihdamı önemlidir. O nedenle Türkiye’de hekimlerin nicelik ve niteliğinin doğru planlanması için uygun adımların atılması ülke ve birey sağlığı açısından büyük bir önem arz etmektedir.

Anahtar kelimeler: Sağlık, insan gücü

Giriş

Toplumun sağlık düzeyinin yükseltilmesi ve sağlıklı bir hayatın devam ettirilmesinde sağlık çalışanlarının büyük önemi vardır. Bu nedenle sağlık alanında çalışan personelin sayısı, eğitimi, eğitim aldığı mekân ve hizmet verdiği birimler büyük önem taşır. Sağlık hizmetlerinin etkili ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi için sağlık personelinin yeterli sayıda ve çağdaş kıstaslara göre yetiştirilmesi ve iyi bir planlama ile ülke çapında dengeli bir şekilde dağılımı sağlanmalıdır.

2013 yılı içinde yeni kurulanlarla birlikte tıp fakültesi sayısı 77’ye ulaşmıştır. Ayrıca Sağlık Bakanlığına bağlı yaklaşık 61 eğitim ve araştırma hastanesinde de tıpta uzmanlık eğitimi verilmektedir.

2012 yılı faaliyet raporu verilere göre, Türkiye’de 2012 yıl sonu itibarıyla 124 bin 219 hekim görev yapıyor. Bu sayının 68 bin 262’sini uzman hekimler, 35 bin 739’unu pratisyen hekimler ve 20 bin 218’ini asistan hekimler oluşturuyor (Tablo 1). Sağlıkta Dönüşüm Programı ile birlikte, hastaların hekime erişimi de kolaylaşmış bulunmaktadır. 2002 yılında 3,2 olan kişi başı hekime müracaat sayısı 2012 yılı itibarıyla 8,3’e çıkmıştır. Ülkemizdeki 2012 yılında toplam hekim sayısı 124.219 olup yüz bin kişiye düşen hekim sayısı 165, pratisyen hekim sayısı 48, uzman hekim sayısı 90, dış hekimi 27, eczacı 34, ebe ve hemşire 232’dir (Grafik 1-6). Tıp fakültelerinde toplam 45.732 kayıtlı öğ-

renci mevcut olup toplam öğretim üyesi sayısı 10.440’tır. Öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı 4,3’tür.

Avrupa’da 1000 kişilik bir nüfusa ortalama 3,3 hekim düşerken bu oranın Türkiye için 1,6 civarında olması önemli bir hekim açığını göstermektedir. Bununla birlikte Türkiye’de tıp fakültelerinin kontenjanları son yıllarda hızlı bir artış göstermekte olup 2008 yılında 6492 öğrenci iken 2012’de 8453 olmuştur. Türkiye’de hekimlerin nicelik ve niteliğinin doğru planlanması için uygun adımların atılması önem arz etmektedir.

Tablo 1: Sağlık Personel Sayıları, Tüm Sektörler, Türkiye, (2012)

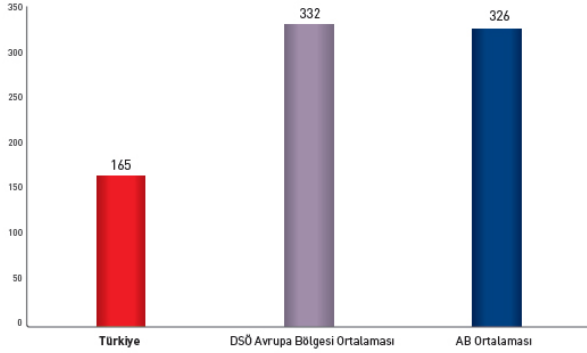
	2002	2012
Uzman Hekim	45.457	68.262
Pratisyen Hekim	30.900	35.739
Asistan Hekim	15.592	20.218
Toplam Hekim	91.949	124.219
Dış Hekimi	16.371	20.602
Eczacı	22.289	26.081
Hemşire	72.393	125.191
Ebe	41.479	50.569
Diğer Sağlık Personeli	50.106	122.067
Diğer Personel ve Hizmet Alımı	83.964	229.790

*Başkan: Prof. Dr. Şerefur Öztürk, Üyeler; Doç. Dr. Kamile Marakoğlu, Doç. Dr. Levent Kebabcılar, Doç. Dr. Ayşegül Bayır, Doç. Dr. Halil Haldun Emiroğlu, Doç. Dr. Kamil Hakan Doğan, Doç. Dr. Seza Apilioğulları, Arş. Gör. Dr. Nedim Akgün, Dr. Yusuf Erdem, Sevim Uçar, Rukiye Sevinç, Ayşe Begüm Satmaz, Şeref Erdoğan, Hasan Ozantürk

Yazışma Adresi:

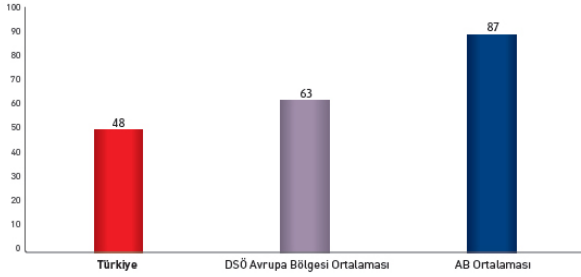
Kamile Marakoğlu, Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Konya
E-posta: kmarakoglu@yahoo.com

Grafik 1: Avrupa ve Türkiye’de Yüz Bin Kişiyeye Düşen Hekim Sayısı, (2012)

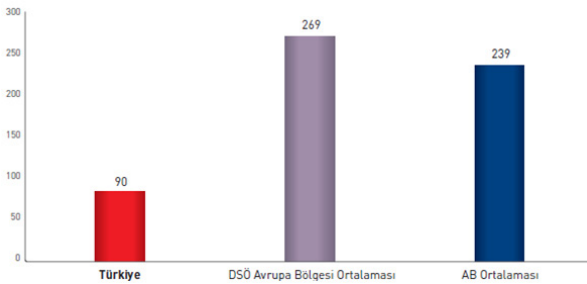
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, World Health Statistics 2012

Grafik 2: Avrupa ve Türkiye’de Yüz Bin Kişiyeye Düşen Pratisyen Hekim Sayısı, (2012)

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, World Health Statistics 2012

Grafik 3: Avrupa ve Türkiye’de Yüz Bin Kişiyeye Düşen Uzman Hekim Sayısı, (2012)

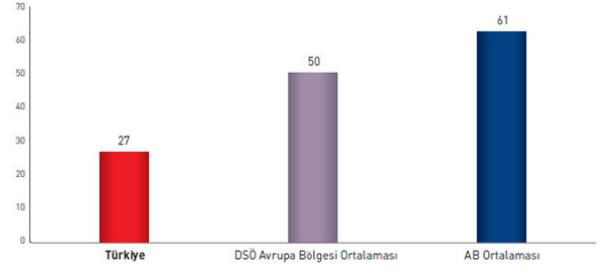

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, World Health Statistics 2012

Kaynaklar

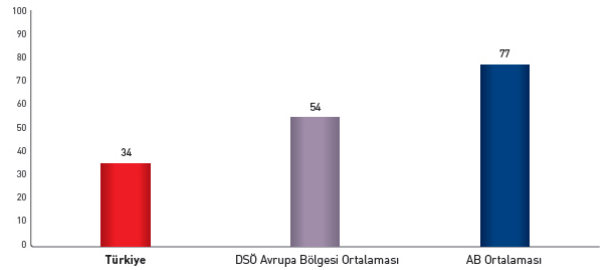
1. Türkiye’de Sağlık eğitimi ve sağlık insan gücü durum raporu, Haziran 2010-Ankara.
2. Sağlık Bakanlığı Faaliyet Raporu 2012.
3. 2013-ÖSYS Yükseköğretim programları ve kontenjanları kılavuzu (3 Temmuz 2013) [http://www.osym.gov.tr/bel-](http://www.osym.gov.tr/bel-ge/1-19181/2013-osys-yuksekogretim-programlari-ve-kontenjanlari-ki-.html)

Grafik 4: Avrupa ve Türkiye’de Yüz Bin Kişiyeye Düşen Diş Hekimi Sayısı, (2012)

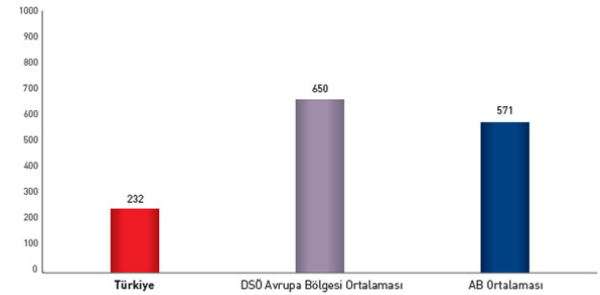
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, World Health Statistics 2012

Grafik 5: Avrupa ve Türkiye’de Yüz Bin Kişiyeye Düşen Eczacı Sayısı, (2012)

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, World Health Statistics 2012

Grafik 6: Avrupa ve Türkiye’de Yüz Bin Kişiyeye Düşen Ebe ve Hemşire Sayısı, (2012)

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, World Health Statistics 2012

4. Aktürk Z, Işık M. The Need for Medical Doctors in Turkey: A Projection Plan from 2013 to 2033 with Emphasis to Family Medicine. Euras J Fam Med 2013;2:33-6